

Арешт коштів на рахунку
платника податків

Адміністративний арешт майна платника податків є винятковим способом забезпечення виконання платником податків його обов'язків, визначених законом (п. 94.1. ст. 94 ПКУ).

- Арешт на майно може бути накладено рішенням керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу, обґрунтованість якого протягом 96 годин має бути перевірена судом (п. 94.10 ст. 94 ПКУ).
- Арешт майна полягає у забороні платнику податків вчиняти щодо свого майна, яке підлягає арешту, дії, зазначені у пункті 94.5 цієї статті.

- Арешт може бути накладено контролюючим органом на будь-яке майно платника податків, **крім** майна, на яке не може бути звернено стягнення відповідно до закону, та **коштів на рахунку платник податків** (п. 94.4 ст. 94 ПКУ);
- у контролюючого органу відсутні повноваження самостійно здійснювати арешт коштів на рахунку платника податків.

Процедурне регулювання арешту коштів

- Арешт коштів на рахунку платника податків здійснюється виключно на підставі рішення суду шляхом звернення контролюючого органу до суду (п. 94.6с т. 94 ПКУ);
- Звільнення коштів з-під арешту банк або інша фінансова установа здійснює за рішенням суду (п. 94.6с т. 94 ПКУ);
- Таким чином, арешт коштів на рахунку платника податків є різновидом арешту майна платника податків, який має теж саме регулювання нормами матеріального права (підстави застосування), але має зовсім інший процесуальний алгоритм реалізації (звернення до суду)(абз. 4-5 п. 94.6 ст. 94 ПКУ);

Щодо підстав застосування (матеріальний аспект)

- В пункті 94. 2 статті 94 ПК України чітко зазначено обставини (юридичні факти), за яких може бути застосовано адміністративний арешт майна платника податків, а отже, **в разі з'ясування відсутності такого майна**, може бути застосовано арешт коштів платника податків на рахунках також лише за вказаних обставин;

Стаття 283 КАСУ. Особливості провадження у справах за зверненням органів доходів і зборів

- 1. Провадження у справах за зверненням органів доходів і зборів при здійсненні ними визначених законом повноважень здійснюється на підставі заяви таких органів щодо:
 - 1) зупинення видаткових операцій платника податків на рахунках платника податків;
 - 2) підтвердження обґрунтованості адміністративного арешту майна платника податків;
 - 3) надання дозволу на погашення усієї суми податкового боргу за рахунок майна платника податків, що перебуває у податковій заставі;
 - 4) зобов'язання керівника підприємства провести інвентаризацію основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, які перебували або перебувають під митним контролем чи використовувалися цим підприємством разом із товарами, які були поміщені у відповідний митний режим;
 - 5) стягнення коштів за податковим боргом;
 - 6) зобов'язання платника податків, який має податковий борг, укласти договір щодо переведення права вимоги дебіторської заборгованості цього платника на орган доходів і зборів.

Право контролюючих органів щодо зупинення видаткових операцій платника податків на рахунках платника податків у банках:

- звертатися до суду щодо зупинення видаткових операцій платника податків на рахунках такого платника податків у банках та інших фінансових установах (крім операцій з видачі заробітної плати та сплати податків, зборів, єдиного внеску, а також визначених контролюючим органом грошових зобов'язань платника податків, погашення податкового боргу), **у тому числі** при недопущенні посадових осіб контролюючих органів до обстеження територій та приміщень (п. 20.1.31.);
- звертатися до суду, якщо платник податків перешкоджає виконанню податковим керуючим повноважень, визначених цим Кодексом, щодо **зупинення видаткових операцій** на рахунках платника податків **шляхом накладення арешту** на цінні папери та/або кошти та інші цінності такого платника податків, що знаходяться в банку (крім операцій з видачі заробітної плати та сплати податків, зборів, єдиного внеску, а також визначених контролюючим органом грошових зобов'язань платника податків, погашення податкового боргу), та зобов'язання такого платника податків виконати законні вимоги податкового керуючого, передбачені цим Кодексом (п. 20.1.32);

Зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків відповідно до ст. 89 ПКУ

- 89.4. У разі якщо платник податків не допускає податкового керуючого для здійснення опису майна такого платника податків у податкову заставу та/або не подає документів, необхідних для такого опису, податковий керуючий складає акт відмови платника податків від опису майна у податкову заставу.
- Контролюючий орган звертається до суду щодо зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків, заборону відчуження таким платником податків майна та зобов'язання такого платника податків допустити податкового керуючого для опису майна у податкову заставу.
- Зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків та заборона відчуження таким платником податків майна діють до дня складення акта опису майна платника податків у податкову заставу податковим керуючим або акта про відсутність майна, що може бути описано у податкову заставу, або погашення податкового боргу в повному обсязі. Податковий керуючий не пізніше робочого дня, що настає за днем складення цих актів, зобов'язаний надіслати банкам, іншим фінансовим установам, а також платнику податків рішення про складення актів, яке є підставою для поновлення видаткових операцій та скасування заборони на відчуження майна.

Корреспондція ст. 89 ПКУ

- звертатися до суду щодо **накладення арешту на кошти** та інші цінності, що знаходяться в банку, платника податків, який має податковий борг, у разі якщо у такого платника податків відсутнє майно та/або його балансова вартість менша суми податкового боргу, та/або таке майно не може бути джерелом погашення податкового боргу (п. 20.1.33) ;
- звертатися до суду, якщо платник податків перешкоджає виконанню податковим керуючим повноважень, визначених цим Кодексом, щодо **зупинення видаткових операцій** на рахунках платника податків **шляхом накладення арешту** на цінні папери та/або кошти та інші цінності такого платника податків, що знаходяться в банку (крім операцій з видачі заробітної плати та сплати податків, зборів, єдиного внеску, а також визначених контролюючим органом грошових зобов'язань платника податків, погашення податкового боргу), та зобов'язання такого платника податків виконати законні вимоги податкового керуючого, передбачені цим Кодексом (п. 20.1.32);

Співвідношення арешту коштів на рахунку платника податків і зупинення видаткових операцій платника податків

- арешт коштів на рахунку платника податків є ідентичним зупиненню видаткових операцій платника податків.
- Водночас, з огляду на ст. 283 КАСУ (провадження у справах за зверненням органів доходів і зборів при здійсненні ними визначених законом повноважень здійснюється на підставі заяви таких органів щодо: 1) зупинення видаткових операцій платника податків на рахунках платника податків; 2) підтвердження обґрунтованості адміністративного арешту майна платника податків) – це різні механізми.

ч. 2 ст. 59 Закону України «Про банки і банківську діяльність»

- Зупинення власних видаткових операцій банку за його рахунками, а також видаткових операцій за рахунками юридичних або фізичних осіб здійснюється в разі накладення арешту відповідно до частини першої цієї статті, а також в інших випадках, передбачених договором, [Законом України](#) "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення", іншими законами та/або умовами обтяження, предметом якого є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку, кореспондентському рахунку. Зупинення видаткових операцій здійснюється в межах суми, на яку накладено арешт, крім випадків, коли арешт накладено без встановлення такої суми або коли інше передбачено договором, законом чи умовами такого обтяження.
- саме арешт (без конкретизації) є підставою для зупинення видаткових операцій за рахунком платника податків.

Стаття 283 КАСУ. Особливості провадження у справах за зверненням органів доходів і зборів

- контролюючий орган позбавлений права звертатися до суду в межах ст. 283 КАСУ щодо арешту коштів на рахунку платника. Контролюючий орган може підтвердити обґрунтованість арешту, отримати відповідне судове рішення та направити його до банку для зупинення видаткових операцій.

- процедура арешту коштів на рахунку платника податків передбачає виключно прийняття судового рішення;
- є незалежною від процедури накладення арешту на майно платника податків;
- часові межі реалізації процедури накладення арешту на майно платника податків є значно меншими за строки процедури арешту коштів на рахунку платника податків.

алгоритм

- – рішення керівника контролюючого органу про арешт майна
- – підтвердження судовим рішенням
- – заява до суду від контролюючого органу про арешт коштів на рахунку платника податків –
- рішення суду щодо арешту коштів на рахунку
- – зупинення видаткових операцій.